

BA DEGREE CBCS 2017 EXAMINATION
SANSKRIT LANGUAGE AND LITERATURE – GENERAL
SEMESTER VI
PRIVATE REGISTRATION

SG6CRT 11 – POETICS AND DRAMATURGY

1. काव्यप्रकाशस्य कर्ता कः ? (मम्मटभट्टः, अन्नभट्टः, कुमरिलभट्टः, नागेशभट्टः)
2. काव्यप्रकाशे अध्यायाः केन नाम्ना विभज्यते ? (उद्योत, उल्लास, सर्ग, परिच्छेद)
3. आदधती इत्यस्य अर्थः कः ? (प्रकाशयति, सूचयति, आविष्करोति, गणयति)
4. भारती इत्यस्य अर्थः कः ? (संस्कृतम्, भाषा, कविवाणी, दर्शनम्)
5. कवित्वबीजरूपः संस्कारविशेषः भवति ..... ? (निपुणता, शक्तिः, अभ्यासः, तूलिका)
6. यां विना काव्यं न प्रसरेत् । काम् ? (निपुणताम्, शक्तिम्, अभ्यासम्, तूलिकाम्)
7. प्रसृतं वा उपहसनीयं स्यात् । किम् ? (निपुणता, शक्तिः, काव्यम्, तूलिका)
8. लोकशास्त्रकाव्याद्यवेक्षणात् किं जायते ? (निपुणता, शक्तिः, अभ्यासः, काव्यम्)
9. काव्यज्ञशिक्षया किम् जायते ? (काव्यम्, नवरसानि, अभ्यासः, शक्तिः)
10. तददोषौ शब्दार्थौ सगुणावनलङ्कृती पुनः क्वापि । अनेन किं लक्षयति ? (काव्यप्रयोजनम्, काव्यकारणम्, काव्यलक्षणम्, काव्यभेदाः)
11. यः कौमारहरः स एव हि वरः .... इत्यस्मिन् श्लोके कः अलङ्कारः भवति ? (उपमा, उत्प्रेक्षा, दीपकम्, न कोपि)
12. वाच्यात् व्यङ्ग्ये अतिशयिनि कीदृशं काव्यं भवति ? (मध्यमम्, अधमम्, अधमाधमम्, उत्तमम्)
13. वाच्यात् व्यङ्ग्ये अतिशयिनि बुधैः किं कथितः ? (व्यङ्ग्यम्, काव्यम्, ध्वनिः, अप्रसक्तम्)
14. ध्वनिर्बुधैः कथितः । अत्र बुधः कः ? (पण्डितः, वैयाकरणः, आलङ्कारिकाः वेदान्ती)
15. गुणीभूतव्यङ्ग्यं कीदृशं काव्यं भवति ? (मध्यमम्, अधमम्, उत्तमम्, उत्तमोत्तमम्)
16. व्यङ्ग्ये अतादृशि कीदृशं काव्यं भवति ? (ध्वनिः, मध्यमम्, अधमम्, उत्तमम्)
17. गुणीभूतव्यङ्ग्यं नाम किम् ? (व्यङ्ग्यप्रधानम्, अप्रधानव्यङ्ग्यम्, अव्यङ्ग्यम्, उत्तमम्)
18. शब्दचित्रं कीदृशं काव्यं भवति ? (ध्वनिः, मध्यमम्, अधमम्, उत्तमम्)
19. वाच्यचित्रं कीदृशं काव्यं भवति ? (ध्वनिः, मध्यमम्, अधमम्, उत्तमम्)
20. शब्दः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)

21. तात्पर्यार्थोपि संभवति । केषां मते ? (अन्विताभिधानवादिनाम्, अभिहितान्वयवादिनाम्, वेदान्तिनाम्, वैयाकरणानाम्)
22. सर्वेषां प्रायशोर्थानां किं अपीष्यते ? (भावकत्वं, भोजकत्वं, व्यञ्जकत्वम्, ध्वनित्वम्)
23. साक्षात्सङ्केतितं योर्थमभिधत्ते स..... भवति ? (व्यञ्जकः, ध्वनि, वाचकः, लाक्षणिकः)
24. सङ्केतितार्थः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
25. वस्तुधर्मः, वक्तृयदृच्छा सन्निवेशितः इति कस्य भेदद्वयं भवति ? (उपाधेः, अनुपलब्धेः, अधिकारिणः, नियमस्य)
26. सिद्धः साध्यः इति कस्य भेदद्वयं भवति ? (उपाधेः, अनुपलब्धेः, अधिकारिणः, वस्तुधर्मस्य)
27. स मुख्योस्तत्रमुख्यो व्यापारोस्य.....उच्यते ? (अभिधा, लक्षणा, व्यञ्जना, ध्वनिः)
28. मुख्यार्थवाधे सति रूढितः वा प्रयोजनात् अन्योर्थो लक्ष्यते चेत् तत्र किं भवति ? (अभिधा, लक्षणा, व्यञ्जना, ध्वनिः)
29. उपादानं लक्षणं च इति कस्य द्वित्वम् ? (अभिधायाः, लक्षणायाः, व्यञ्जनायाः, ध्वनेः)
30. विषय्यन्तः कृतेन्यस्मिन् किं भवति ? (साध्यवसानिका, सारोपा, शुद्धा, गौणी)
31. कस्य अन्तं गन्तुं न शक्यम् ? (नाट्यस्य, पुस्तकस्य, जीवितस्य, कर्मणः)
32. विस्तरेणोपदिष्टानां समासेन निबन्धः किं भवति ? (संग्रहः, कारिका, कथा, सूत्रः)
33. नाट्यसंग्रहः कतिविधः ? (एकादश, द्वादश, त्रयोदश, चतुर्दश)
34. शृङ्गारस्य स्थायिभावः कः ? (हासः, शोकः, रतिः, क्रोधः)
35. हास्यस्य स्थायिभावः कः ? (रतिः, हासः, शोकः, क्रोधः)
36. करुणस्य स्थायिभावः कः ? (रतिः, हासः, क्रोधः, शोकः)
37. रौद्रस्य स्थायिभावः कः ? (रतिः, हासः, शोकः, क्रोधः)
38. वीरस्य स्थायिभावः कः ? (उत्साहः, भयं, जुगुप्सा, विस्मयः, उत्साहः)
39. भयानकस्य स्थायिभावः कः ? (उत्साहः, भयं, जुगुप्सा, विस्मयः)
40. बीभत्सस्य स्थायिभावः कः ? (भयं, जुगुप्सा, विस्मयः, उत्साहः)
41. अद्भुतस्य स्थायिभावः कः ? (उत्साहः, भयं, जुगुप्सा, विस्मयः)
42. त्रासः किं भवति ? (रसः, स्थायिभावः, व्यभिचारिभावः, परिमाणः)
43. आवेगः किं भवति ? (रसः, स्थायिभावः, व्यभिचारिभावः, परिमाणः)
44. विषादः किं भवति ? (रसः, स्थायिभावः, व्यभिचारिभावः, परिमाणः)
45. स्तम्भः किं भवति ? (सात्विकभावः, स्थायिभावः, व्यभिचारिभावः, रसः)
46. रोमाञ्चः किं भवति ? (स्थायिभावः, सात्विकभावः, व्यभिचारिभावः, रसः)
47. प्रलयः किं भवति ? (स्थायिभावः, व्यभिचारिभावः, रसः, सात्विकभावः)
48. अभिनयः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
49. धर्मी कतिविधा ? (द्विविधा, त्रिविधा, चतुर्विधा, पञ्चविधा)
50. वृत्तयः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
51. प्रवृत्तयः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)

52. स्वरः कतिविधः ? (सप्तविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
53. सिद्धिः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
54. तन्त्रीगतं स्वरं केन नाम्ना प्रसिद्धः ? (ततम्, अवनद्धम्, तालः, वंशः)
55. पौष्करम् स्वरं केन नाम्ना प्रसिद्धः ? (ततम्, अवनद्धम्, तालः, वंशः)
56. घनं स्वरं केन नाम्ना प्रसिद्धः ? (ततम्, अवनद्धम्, तालः, वंशः)
57. सुषिरो स्वरः केन नाम्ना प्रसिद्धः ? (ततम्, अवनद्धम्, तालः, वंशः)
58. गानं कतिविधं भवति ? (द्विविधम्, त्रिविधम्, चतुर्विधम्, पञ्चविधम्)
59. प्रकृतिः कतिविधा ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
60. उपचारं कतिविधम् भवति ? (द्विविधम्, त्रिविधम्, चतुर्विधम्, पञ्चविधम्)
61. रंगः कतिविधः ? (द्विविधः, त्रिविधः, चतुर्विधः, पञ्चविधः)
62. नानाभावोपगताः स्थायिनः किम् आप्नुवन्ति ? (रसत्वम्, भावत्वम्, व्यभिचारीत्वम्, हृद्यत्वम्)
63. रसभावयोः परस्परकृता सिद्धिः कुत्र भवेत् ? (अभिनये, भावे, रसे, नाटके)
64. भावयन्ति परस्परम् के ? (भावरसाः, नायिकानायकाः, कथाख्यायिका, शकुन्तलादुष्यन्तौ)
65. शृङ्गारात् कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, अद्भुतः, भयानकः)
66. रौद्रात् कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, अद्भुतः, भयानकः)
67. वीरात् कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, अद्भुतः, भयानकः)
68. बीभत्सात् कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, अद्भुतः, भयानकः)
69. शृङ्गारस्य वर्णः कः ? (श्यामः, सितः, कपोतः, रक्तः)
70. हास्यस्य वर्णः कः ? (श्यामः, सितः, कपोतः, रक्तः)
71. करुणस्य वर्णः कः ? (श्यामः, सितः, कपोतः, रक्तः)
72. रौद्रस्य वर्णः कः ? (श्यामः, सितः, कपोतः, रक्तः)
73. वीरस्य वर्णः कः ? (गौरः, कृष्णः, नीलः, पीतः)
74. भयानकस्य वर्णः कः ? (गौरः, कृष्णः, नीलः, पीतः)
75. बीभत्सस्य वर्णः कः ? (गौरः, कृष्णः, नीलः, पीतः)
76. अद्भुतस्य वर्णः कः ? (गौरः, कृष्णः, नीलः, पीतः)
77. शृङ्गारस्य देवता कः ? (विष्णुः, प्रमथः, रुद्रः, यमः)
78. हास्यस्य देवता कः ? (विष्णुः, प्रमथः, रुद्रः, यमः)
79. करुणस्य देवता कः ? (विष्णुः, प्रमथः, रुद्रः, यमः)
80. रौद्रस्य देवता कः ? (विष्णुः, प्रमथः, रुद्रः, यमः)
81. वीर्यस्य देवता कः ? (महेन्द्रः, ब्रह्मा कामः, महाकालः)
82. भयानकस्य देवता कः ? (महेन्द्रः, कालः, महाकालः, ब्रह्मा)
83. बीभत्सस्य देवता कः ? (महाकालः, ब्रह्मा, महेन्द्रः, कामः)
84. अद्भुतस्य देवता कः ? (कामः, महाकालः, ब्रह्मा, महेन्द्रः)
85. नयनचातुर्या कस्य अभिनयः प्रयोक्तव्यः ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हास्यस्य, बीभत्सस्य)

86. कटाक्षेन कस्य अभिनयः प्रयोक्तव्यः ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हासस्य, भयानकस्य)
87. आलस्यौग्र्यजुगुप्सावर्ज्याः अस्य व्यभिचारिणः कस्य ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हासस्य, रौद्रस्य)
88. शापकलेशसमुत्थो रसः कः ? (शृङ्गारः, करुणः, हासः, भयानकः)
89. विभवनाशसमुत्थो रसः कः ? (करुणः, हासः, भयानकः, शृङ्गारः)
90. पुरुषः प्रमदायुक्तः - अत्र रसः कः ? (हासः, भयानकः, शृङ्गारः, करुणः)
91. विकृतवेषालङ्कारैरुत्पाद्यमानः रसः कः ? (शृङ्गारः, करुणः, हास्यः, भयानकः)
92. लौल्यकुहकादिभिः उत्पाद्यमानः रसः कः ? (करुणः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)
93. परस्थः आत्मस्थः इति द्वौ भेदौ कस्य रसस्य वर्तते ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हास्यस्य, भयानकस्य)
94. अश्रुपातेन कस्य अभिनयः कर्तव्यः ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हास्यस्य, वीरस्य)
95. रक्षोदानवादयुद्धतमनुष्यप्रकृतिभूतः रसः कः ? (करुणः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)
96. उत्साहात्मकः रसः कः ? (वीरः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)
97. आक्षेपवाक्यैः कस्य अभिनयः प्रयोक्तव्यः ? (शृङ्गारस्य, करुणस्य, हास्यस्य, वीरस्य)
98. विकृतरवश्रवणेन कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)
99. शिवोलूकादि दर्शनेन कः रसः उत्पाद्यते ? (करुणः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)
100. मुखविकृणनेन कस्य अभिनयः प्रयोक्तव्यः ? (शृङ्गारस्य, बीभत्सस्य, हास्यस्य, वीरस्य)
101. दिव्यजनदर्शनेन कः रसः उत्पाद्यते ? (अद्भुतः, हास्यः, भयानकः, शृङ्गारः)

उत्तराणि

1. मम्मटभट्टः, 2. उल्लास, 3. प्रकाशयति, 4. कविवाणी, 5. शक्तिः, 6. शक्तिम्, 7. काव्यम्, 8. निपुणता, 9. अभ्यासः, 10. काव्यलक्षणम्, 11. न कोपि, 12. उत्तम, 13. ध्वनिः, 14. वैयाकरणः, 15. मध्यमम्, 16. मध्यमम्, 17. अप्रधानव्यङ्ग्यम्, 18. अधमम्, 19. अधमम्, 20. त्रिविधः, 21. अभिहितान्वयवादिनः, 22. व्यञ्जकत्वम्, 23. वाचकः, 24. द्विविधः, 25. उपाधेः, 26. अनुपलब्धेः, 27. अभिधा, 28. लक्षणा, 29. लक्षणायाः, 30. साध्यवसानिका, 31. नाट्यस्य, 32. संग्रहः, 33. त्रयोदश, 34. रतिः, 35. हासः, 36. शोकः, 37. क्रोधः, 38. उत्साहः, 39. भयं, 40. जुगुप्सा, 41. विस्मयः, 42. व्यभिचारिभावः, 43. व्यभिचारिभावः, 44. व्यभिचारिभावः, 45. सात्त्विकभावः, 46. सात्त्विकभावः, 47. सात्त्विकभावः, 48. चतुर्विधः, 49. द्विविधा, 50. चतुर्विधः, 51. चतुर्विधः, 52. सप्तविधः, 53. त्रिविधः, 54. ततम्, 55. अवनद्धम्, 56. तालः, 57. वंशः, 58. पञ्चविधम्, 59. त्रिविधः, 60. द्विविधम्, 61. त्रिविधः, 62. रसत्वम्, 63. अभिनये, 64. भावरसाः, 65. हास्यः, 66. करुणः, 67. अद्भुतः, 68. भयानकः, 69. श्यामः, 70. सितः, 71. कपोतः, 72. रक्तः, 73. गौरः, 74. कृष्णः, 75. नीलः, 76. पीतः, 77. विष्णुः, 78. प्रमथः, 79. रुद्रः, 80. यमः, 81. महेन्द्रः, 82. कालः, 83. महाकालः, 84. ब्रह्मा, 85.

शुङ्गारस्य, 86. शुङ्गारस्य, 87. शुङ्गारस्य, 88. करुणः, 89. करुणः, 90. शुङ्गारः, 91. हास्यः,
92. हास्यः, 93. हास्यस्य, 94. करुणस्य, 95. भयानकः, 96. वीरः, 97. वीरस्य, 98. भयानकः,
99. भयानकः, 100. बीभत्सस्य, 101. अद्भुतः ।